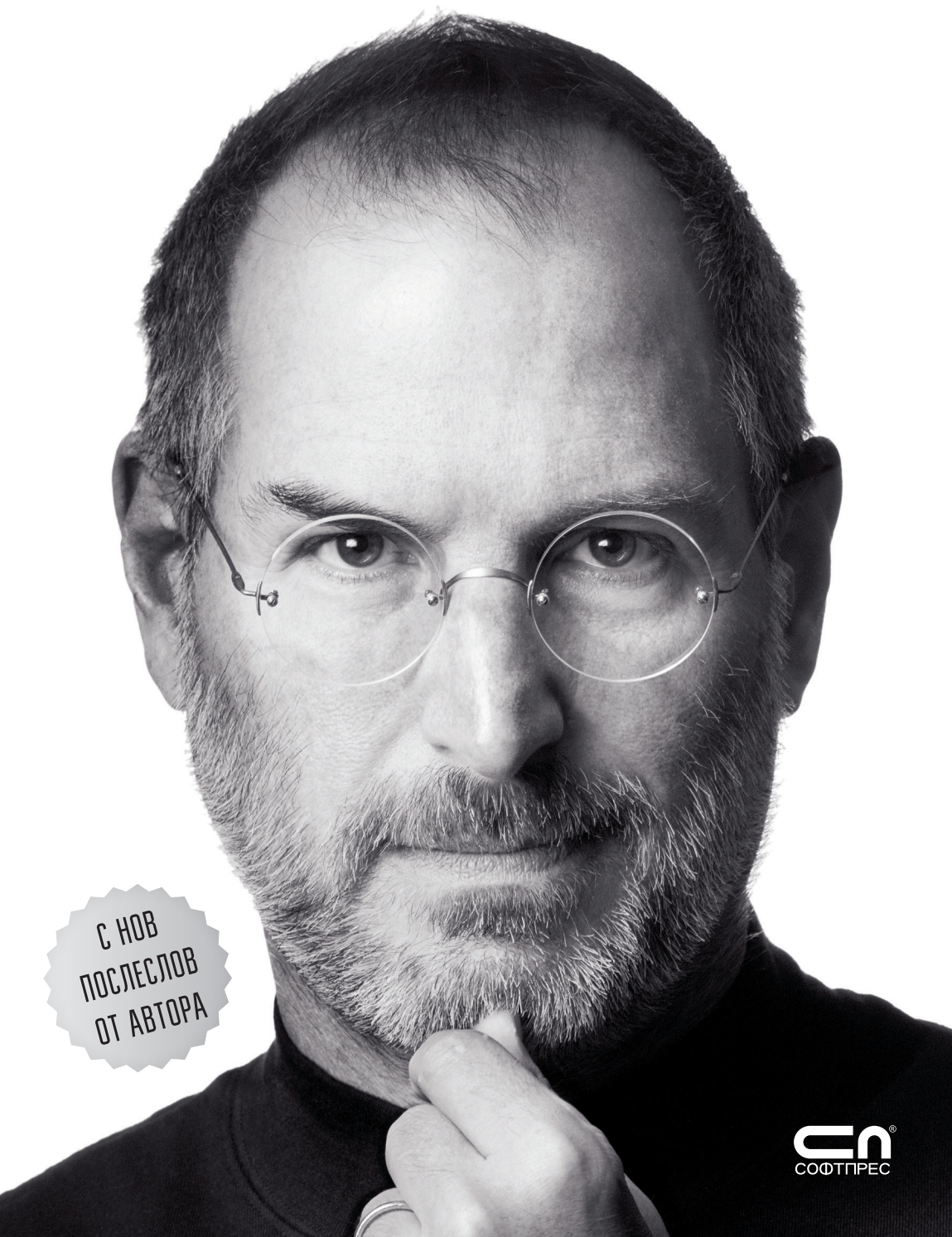

Стив Джобс от Уолтър Айзъксън

Юбилейно издание по повод 10-годишнината от излизането на единствената официална биография на основателя на Apple

С НОВ
ПОСЛЕСЛОВ
ОТ АВТОРА

ДЕТСТВО

Изоставен и избран

Осиновяването

Когато се уволнява от Бреговата охрана на САЩ след края на Втората световна война, Пол Джобс се хваща на бас с бойните си другари, че до две седмици ще си намери жена. Стегнат, висок корабен механик, целият в татуировки, той много прилича на Джеймс Дийн, но не външният му вид е това, което привлича вниманието на Клара Агопян – лъчезарно момиче, дъщеря на арменски емигранти. Спечелва я фактът, че той и приятелите му имат кола, а хората от компанията, с която тя смята да излезе онази вечер – не. Десет дни по-късно, през март 1946 г., Пол се сгодява за Клара и спечелва облога. Двамата имат щастлив брак, който продължава повече от четирийсет години, докато смъртта не ги разделя.

Пол Рейнълд Джобс израства в млекодобивна фирма в Джърмантаун, щата Уисконсин. Въпреки че баща му е пияница и понякога го бие, той има добродушен и спокоен характер, скрит зад грубовата външност. След като изпада от гимназията, Пол обикаля Средния запад, работейки като монтьор на различни места, а на деветнайсет постъпва в Бреговата охрана, въпреки че дори не умее да плува. Разпределен е на борда на „Генерал Мейгс“, който през по-голямата част от войната превозва войници до Италия под командването на генерал Патън. Като умел механик и стрелец, Пол получава няколко отличия, но заради някои дребни провинения до края си остава обикновен матрос.

Клара е родена в Ню Джърси, където първоначално се заселват родителите ѝ след бягството си от Турция; по-късно семейството се премества в район Мишън на Сан Франциско. Тя има тайна, която рядко споделя пред други хора – била е омъжена, но съпругът ѝ е загинал през войната. Затова, когато за първи път излиза с Пол Джобс, Клара е готова да започне нов живот.

Както мнозина след войната, двамата са преживели толкова вълнения, че след края ѝ искат само да се установят на едно място, да създадат семейство и да живеят спокойно. Няма много пари, затова се преместват в Уисконсин и няколко години живеят у родителите на Пол. После отиват в Индиана, където той си намира работа като механик в „Интърнешънъл Харвестър“. Пол обожава да човърка по стари коли и си докарва допълнителни доходи, като купува, поправя и препродава използвани автомобили. След време напуска редовната си работа и започва да се занимава само с това.

Клара обаче обича Сан Франциско и през 1952 г. убеждава съпруга си да се върнат там. Наемат апартамент в район Сънсет, с изглед към Тихия океан и до самия парк „Голдън Гейт“. Пол постъпва в една финансова къща като „събирач на задължения“ – работата му се състои в това, да отключва и конфискува автомобили на некоректни длъжници. Освен това купува, ремонтира и препродава някои от колите, с което си докарва доста добри доходи.

Нещо обаче липсва в живота им. Двамата искат дете, но Клара е претърпяла извънматочна бременност, при която оплодената яйцеклетка се захваща не в матката, а във фалопиевите тръби, и затова не може да забременее. Така през 1955 г., след девет години брак, вече търсят да осиновят дете.

Джоан Шибле също като Пол Джобс е родена в Уисконсин, в семейство на германски емигранти. Баща ѝ Артур Шибле се заселва с жена си в околностите на Грийн Бей, където прави ферма за хермелини, но развива успешно и други видове бизнес, между които недвижими имоти и фотогравирание. Освен това е изключително строг, особено по отношение на връзките на дъщеря си, и въобще не одобрява първата ѝ любов – художник, който не е католик. Затова няма нищо изненадващо, че заплашва да я лиши от наследство, когато тя като студентка в Уисконсинския университет се влюбва в Абдулфатах Джандали, по прякор Джон – млад асистент мюсюлманин.

Джандали е най-малкото от деветте деца на изтъкнато сирийско семейство. Баща му е собственик на няколко нефтени рафинерии и множество други фирми, с големи холдинги в Дамаск и Хомс; в един период до голяма степен контролира цените на пшеницата в региона. Майката на Абдулфатах, както той сам споделя по-късно, била „традиционна мюсюлманка – консервативна, послушна домакиня“. Също като Шибле, семейство Джандали високо цени образованието. Въпреки че е мюсюлманин, Джандали учи в йезуитски пансион, завършва Американския университет в Бейрут, а след това става докторант по политология в Уисконсинския университет.

През лятото на 1954 г. Джоан отива с Абдулфатах в Сирия. Прекарват два месеца в Хомс, където тя се научава от роднините му да готви сирийски ястия. След като се връща в Уисконсин, открива, че е бременна. И двамата са на двайсет и три, но решават да не се женят. По това време баща ѝ е на смъртно легло и заплашва да я лиши от наследство, ако се омъжи за Джандали. Абортът също не е вариант в малката католическа общност. Затова в началото на 1955 г. Джоан отива в Сан Франциско и се остава в ръцете на един милостив лекар, който приютява неомъжени майки, изражда бебетата им и тихомълком урежда осиновяването на децата.

Джоан има едно изискване: детето ѝ да бъде осиновено от хора с висше образование. Затова лекарят урежда бебето да бъде поверено на един адвокат и жена му. Но когато момченцето се ражда – на 24 февруари 1955 г. – кандидат-осиновителите решават, че искат момиче, и се отказват. Така новороденото става син не на юрист, а на незавършил гимназия автомонтьор и простоватата му съпруга, която работи като деловодител. Пол и Клара кръщават осиновеното си дете Стивън Пол Джобс.

Когато разбира, че бебето ѝ е дадено на хора, които нямат дори средно образование, Джоан отказва да подпише разрешението за осиновяване. Патовата ситуация продължава няколко седмици, въпреки че детето вече е настанено у семейство Джобс. Накрая Джоан отстъпва при условие, че осиновителите обещаат – при това в писмен вид – да открият спестовен влог, за да финансират висшето образование на сина ѝ.

Има и друга причина Джоан да не иска да подпише документите за осиновяване. На баща ѝ не му остава много и тя възнамерява скоро след смъртта му да се омъжи за Джандали. Надява се

(както по-късно споделя пред семейството), че след като сключат брак, ще могат да си вземат детето.

Артур Шибле умира през август 1955 г. след окончателното узаконяване на осиновяването. Малко след Коледа същата година Джоан и Абдулфатах се оженват в католическата църква „Сейнт Филип“ в Грийн Бей. На следващата година той защитава докторантура по международна политика. Тогава се ражда второто им дете – момиченце, което кръщават Мона. След като се развежда с Джандали през 1962 г., Джоан води хаотичен, скиталчески живот, който дъщеря ѝ, известната писателка Мона Симпсън, по-късно описва в книгата си „Навсякъде, но не и тук“. Тъй като осиновяването на Стив е засекретено, двамата се срещат след цели двацет години.

Стив Джобс научава още като дете, че е осиновен.

– Родителите ми винаги са говорили открито за това – сподели пред мен.

Един спомен ясно се запечатва в съзнанието му: как едва шест-седемгодишен казал за това на съседското дете, докато седели на моравата пред къщи. „Значи истинските ти мама и татко не са искали да те вземат, така ли?“ – попитало момиченцето.

– Разплаках се и изтичах вкъщи. Нашите ми казаха: „Не е така, разбери.“ Говореха много сериозно и ме гледаха право в очите. Увериха ме, че специално са ме избрали. И двамата го повториха много бавно, като наблюдаваха на всяка дума.

Изоставен. Избран. Специален. Тези понятия стават ключови за характера на Джобс и за начина, по който възприема себе си. Според най-близките му приятели фактът, че е изоставен, оставя отпечатък върху душата му.

– Мисля, че стремежът му към абсолютен контрол над всичко, което прави, е пряко свързан с характера му и с факта, че е бил изоставен като бебе – твърди дългогодишният му колега Дел Йокам. – Иска винаги да владее ситуацията и възприема всеки продукт като част от себе си.

Грег Калхун, който се сприятелява с Джобс скоро след като завършват колежа, вижда друго следствие:

– Със Стив много сме си говорили за изоставянето му и мъката от това. Тези неща го правеха независим. Той следваше собствен ритъм и това идваше от съзнанието, че произлиза от свят, различен от този, в който е роден.

По-късно – на годините, на които е бил биологичният му баща, когато го е изоставил – на Джобс също му се ражда дете: дъщеря, която той на свой ред изоставя. (Впоследствие все пак поема отговорност за нея.) Според майката, Крисан Бренан, Джобс е бил „изпълнен с горчивина“ заради това, че родителите му са го дали за осиновяване, и този факт отчасти обяснява поведението му:

– Той, изоставеното дете, на свой ред изостави своето.

Анди Херцфелд, който работи с Джобс в „Епъл“ в началото на 80-те, е сред малцината, останали близки и с него, и с Бренан.

– Основният въпрос за Стив – казва той – е защо понякога не успява да овладее инстинктивната си жестокост и склонността да наранява хората. Това се корени в изоставянето му като бебе. Истинският му проблем беше темата за изоставянето.

Джобс не е съгласен:

– Някои си мислят, че понеже съм бил изоставен, съм се старал специално да преуспея, за да накарам родителите си да съжаляват, че не са ме задържали. Това са глупости. Знанието, че съм осиновен, може да ме е направило по-независим, но никога не съм се чувствал изоставен. Винаги съм живял с убеждението, че съм нещо повече от останалите. Родителите ми ме караха да се чувствам специален.

Джобс винаги се наежва, когато някой спомене, че Пол и Кларса са негови „осиновители“ или че не са „истинските“ му родители:

– Те бяха моите родители на 1000 процента!

От друга страна, по отношение на биологичните си родители е доста рязък:

– Те са само една яйцеклетка и една доза сперма. Не съм циничен, просто това е истината. Не са нищо повече от една генна банка.

Силициевата долина

Детството, което Пол и Кларса Джобс осигуряват на своя син, е типично за края на 50-те. Когато Стив е на две, осиновяват и едно момиченце – Пати, а три години по-късно се преместват в предградията, в къща от „сериен“ тип, напълно идентична с останалите. Финансовата кантора, в която работи Пол – Си Ай Ти – го прехвърля в клона си в Пало Алто, но той няма достатъчно сред-

ства, за да живее там, затова се местят в Маунтин Вю – по-евтин град на няколко километра на юг. Там Пол се опитва да предаде на сина си любовта към техниката и колите. „Стив, сега това е твоята работилница“ – казва веднъж, като посочва единия край на масата в гаража.

Джобс си спомня, че е бил впечатлен от съсредоточеността на баща си в занаята.

– Мисля, че татко имаше голям технически талант, защото умееше да измайстори всичко. Ако му трябваше шкаф, си правеше шкаф. Когато реши да издигне ограда около къщата, даде чук и на мен, за да му помагам.

Петдесет години по-късно оградата все още опасва задния и страничния двор на дома в Маунтин Вю. Когато ме заведе, за да ми я покаже, Джобс погали дъските и си спомни един съвет, който се бе запечатал дълбоко в съзнанието му. Много е важно, обичал да казва баща му, винаги да изпипваш задната страна на шкафовете и оградите, въпреки че остава скрита.

– Татко обичаше да прави всичко както трябва. Дори онези части, които не се виждат.

Баща му продължава да ремонтира и да продава използвани коли и облепва целия гараж със снимки на любимите си возила. Обича да показва на сина си различни дребни детайли: линиите, отдушниците, хромираното покритие, формата на седалките. Всеки ден след работа облича гащеризон и отива в гаража, а Стив често го придружава.

– Опитвах се да привлека интереса му с някои техничарски трикове, но той не обичаше много да се цапа – спомня си по-късно Пол. – Не си падаше особено по машинарии.

– Поправката на коли не ме привличаше много – признава Джобс, – но много обичах да съм с татко.

Макар да знае, че е осиновен, той все повече се привързва към баща си. Един ден, когато е на осем, открива негова снимка от времето, когато е бил в Бреговата охрана.

– На снимката татко е гол до кръста в машинното отделение на кораба и страшно прилича на Джеймс Дийн. Това е един от онези смайващи моменти за едно дете, когато то си казва: „Леле, нашите наистина са били млади и красиви!“

Покрай колите Пол дава на сина си първите уроци по електроника.

– Татко не разбираше много от електроника, но често трябваше да се оправя с нея, когато ремонтиреше автомобили и други неща. Учеше ме на разни трикове и ми беше страшно интересно.

Още по-интересни са разходките за набавяне на части.

– Всеки уикенд ходехме до автоморгата. Търсехме генератори, карбуратори, всякакви чаркове.

Стив наблюдава как баща му се договаря за цената:

– Умееше да се пазари, защото знаеше по-добре от хората на касата кое колко струва.

Така родителите му успяват да изпълнят ангажимента, който са поели при осиновяването му.

– Татко спестил пари за висшето ми образование, като купил един форд „Фалкон“ и няколко други счупени коли за по 50 долара, оправил ги за няколко седмици и после ги продал за по 250... без да декларира прихода!

Къщата на семейство Джобс и тези на съседите им в квартала са строени от предприемача Джоузеф Айкълър, чиято компания прави над 11 000 домове в различни части на Калифорния между 1950 и 1974 г. Вдъхновен от идеята на Франк Лойд Райт за функционално съвременно жилище за „обикновения“ американец, той строи икономични сгради със стени от стъкло, отворено разположение на стаите, открити носещи конструкции, бетонни плочи и плъзгащи се стъклени врати.

– Айкълър правеше страхотни неща – каза ми Джобс при една от разходките ни в квартала. – Къщите му бяха модерни, евтими и хубави. Осигуряваха на хората с по-ниски доходи жилище с изчистен дизайн. Имаха страхотни дребни удобства като подово отопление. Слагаш един килим и получаваш прекрасен топъл под за децата.

Възхищението от къщите на Айкълър събужда у Джобс желанието да създава изящно оформени продукти за масовия пазар.

– Страхотно е, когато създадеш нещо хубаво и функционално и в същото време не много скъпо – каза, докато ми показваше изчистените и елегантни форми на къщите. – Това беше първоначалната концепция на „Епъл“. Това се опитахме да постигнем с първия „Мак“. Това направихме с *iPod*.

Съседът отсреща бил агент на недвижими имоти с преуспяващ бизнес.